

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 4.

A spanyolok veresége.

A legújabb táviratok a spanyolok teljes vereségét jelentik. A szárazföldön már nem képes tovább ellenállani a 2000 főnyi san-jagói csapat a 23,000 főnyi ellenséges haderőnek; *Cervera* hajórajja pedig teljesen le van verve, meg van semmisítve. A másik hajóraj *Carvara* vezérlete alatt átkelt a Luczen, tehát nem jöhet segítségére Cubának. Csak napok kérdése és Spanyolország elveszti minden gyarmatát, otthonn pedig az anyaországban a forradalom réme fenyegeti teljes megsemmisüléssel ezt a szerencsétlen országot.

Legújabb távirataink a következők:

Budapest, július 4. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A Fabra ügynökség közzé tesz egy Santiago de Cubából érkezett magántáviratot, a mely részleteket tartalmaz a Santiago melletti ütközetről. E szerint *Shafter* tábornoknak 17.000 emberből és 82, részben nagy kaliberű ágyukból álló hadserege, amelyet *Garcia Calixto* vezénylete alatt még 6000 fölkelő támogató, megtámadta a santiago előretolt hadállásokat. A spanyolok csak 2000 főnyi katonasággal és önkéntessel rendelkeztek. A 3 óra hosszat tartó harcban a spanyolok hősiességgel küzdöttek, de végül kénytelenek voltak feladni a sáncokat és Santiagoba vonulni vissza. A spanyolok nagy veszteségeket szenvedtek; az ellenség vesztesége óriási. *Linares* tábornokon kívül *Ordonnez* ezredes,

La Madrid parancsnok és *Arreiz* *Linares* tábornok hadsége is megsebesült. Az amerikaiak támadása a Santiagótól 7 kilométernyire fekvő *Elganey* ellen rendkívül kevés volt. *Vara-Rey* tábornok 1500 emberrel védelmezte ezt a helyet. Az ellenség, a melyet a spanyolok először visszavertek, újabb támadást intézett, a melynek kimenetele még nem ismeretes. Egy újabb távirat azt mondja, Hogy egy-egy spanyol katonára 10 amerikai esett, de a spanyolok vitézül védekeztek. *Vara-Rey* tábornok megsebesül, *Domingucz* parancsnok elesett. A sebesültek száma jelentékeny. A távirat hozzátézi, hogy a harc lehetetlen, mert 2000 spanyol 20.000 főnyi ellenség és haderővel áll szemben.

Budapest, jul. 3. (Saját tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: A New-York Heraldnak *Playa del Esteból* f. hó 2-án délről keltezt távirata ezt mondja: Hajnalban *Shafter* tábornok újabb elkezeredett támadást kezdett Santiago de Cuba ellen azzal az elhatározással, hogy még naplemente előtt benyomul oda. Az amerikai csapatok egy részre kelet felé *Elganey* és Santiago közt nyomult előre, más csapatok dél felé, a haderő többi része pedig a város középpontja felé hatolt előre. A hajóhad szakadatlanul bombázta a kikötő bejáratánál levő ütegeket. Egy fedett spanyol üteg iszonyu pusztítást tett egy amerikai önkéntes rend soraiban, a mely egy gyalog ösvényen haladt lefelé. Az ezred azonban vitézül tartotta magát, elűzte a spanyolokat és nagy veszteségeket okozott nekik.

Ma reggel az irreguláris lovasság is rendkívül heves tüzelésnek volt kitéve. *San-Juannál* 2 óra hosszat tartó iszonyu harc fejlődött ki, a melyben a spanyolok visszavertek és Santiago de Cubába vonultak vissza. Öt lovas ezred két gyalogezredtől támogatva rohammal bevette *San-Juant*, de nagy veszteségeket szenvedett. A tegnapi harc alkalmával használt léggömb kiváló szolgálatokat tett, de a spanyoloknak sikerült a léggömböt használhatatlanná tenniük. A siboney-e kórház zsúfolva van sebesültekkel, valamint a »Texas« kórházi hajó is.

Budapest, július 4. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Hire jár, hogy *Linares* tábornok elesett. Ezt a hírt azonban hivatalosan még nem erősítik meg.

Budapest, július 4. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Ma minisztertanács volt, amelyről távozva a miniszterek kijelentették a Fabra-ügynökség egyik munkatársa előtt, hogy hivatalosan megerősítik, hogy *Vara-Rey* tábornok elesett az *Elganey* ellen intézett harmadik támadásnál, amelyben nem egész 500 emberrel fejtett ki ellenállást. Szintén megerősítést nyer, hogy *Linares* tábornok két hadsége is elesett és az amerikaiak mintegy 2000 embert vesztek. A kormány nem kapott jelentést az *Euario* és *Pareja* tábornokok parancsnoksága alatt álló segédcapatokról. *Surgidero de Aguadores* ből sem érkeztek hírek.

Cervera hajóhada megsemmisítve.

Budapest, július 4. (Saját tud. táv.) Washingtonból sürgönyzik: A fehér házból

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Il tropato.

Írta: Mendelényi Béla.

Mesésen gyönyörű idő volt.

Eltekintve attól, hogy vasárnap délután történt az időnek ezen váratlan jobbra fordulása, még talán a szimbolisták sem kívánhatnának volna ragyogóbb napfényt, kékebb eget, bujább és zöldébb flórát és fehérebb országutakat, mint a minő mindenki szemének önként kínálkozott ezen a délutánon.

És ki az, aki ilyenkor ne szívesen rándulna ki.

Igen, mi is kirándultunk. És hova? A *Félic*-fürdőbe. És hányan? Heten.

Azonban nem azért rándul ki egy 7 tagból álló kompánia a *Félic* fürdőbe, hogy pusztán a 7-nél, mint alapszámnál megmaradjon.

Mert első sorban összehoronzódik a kintutazó társaság számos oly halandóval, akik pont fél 5-kor szándékoztak utra kelni a nagy piacztérről, a viczinálison. Miután pedig a viczinális kifürkészhetetlen okokból, de rendesen 15—20 percczel előbb indul utnak, semmint azt a kiadott nagyhangú menetrendek hirdetik, az indulni vágyó emberiség jelentékenyen orozslánrésze rendesen lemarad és csupán arra szorítkozhatik, hogy keserű daczczal nézze a vigan tovarobogó viczinálist.

Az csak a dolgok természetéből folyik,

hogy az így lemaradt utasokat a közös érzület: a mellőztetés érzete azután összehozza.

Igy már az indulás fontos pillanatában hirtelen 18-ra szaporodtunk.

A 18-as társaság azután négyével és hatával kocsikra telepedett és óriási méretekben kavargó porfelleg kíséretében kizónázott a fürdőbe.

Hogy kinnt, a fürdőben, mindjárt a megérkezés és asztal-foglalás pillanatában 20 új taggal szaporodtunk, az is csak természetes. Mert hiszen kis városban, vagy kis fürdő helyen ugyan kinek ne lennének ismerősei.

Miután pedig a viczinális jó félórával később érkezett meg, mint mink, következőképpen a legújabbban érkezett fürdővendégeket mink már mint benszültött házigazdák fogadtuk, szívesen magunkhoz tessékeltük.

Ekként azután hamarosan nem is tudom, hogy tulajdonképpen hány új taggal gyarapodtunk, de annyi bizonyos, hogy három hosszú asztalból összekombinált etető-óriásra volt immár szükség, hogy a népes társaságot egy körben elhelyezhessük.

A társaságban természetesen képviselve volt a csecs-emőktől el egészen a bor-emőkig minden korosztály, számos foglalkozási ág és mindkét nem.

A gyöngédebbik nem azonban mégis csak tulsulyban volt. Ugy annyira, hogy statisztikai átlagos számítás szerint minden hölgyre átlag $\frac{1}{4}$ -rész férfi jutott; természetes tehát, hogy a hiányzó $\frac{1}{4}$ részben nélkülözni voltak kény-

telenek a mulattató társalgót, áldozatkész lovat, mint szomszédot.

Megjegyzendő, mert hiszen különben is önként értendő, hogy a csecsemőktől egészen a 14-évesekig nem jöttek számításba sem a férfiak, sem a hölgyek. Ezek ugyanis visítózva száguldották be a sétáló hely minden virágágyát és minden igyekezetük oda irányult, hogy minél maradandóbb emlékeket vigyenek haza — külsejükön — a kirándulásból.

De, visszatérve a serdülebb hölgyekre, bántott az a körülmény, hogy gavailérok hiányát érzik, mikor enni-inni való ugyis csak szórványosan akad.

Felébredt bennem a galantuomo, fel és felkeltem, hogy beszerezsem a hiányzó $\frac{1}{6}$ résznyi férfikészletet.

Kirándulásom nem járt ugyan fényes eredménnyel, mert mindössze csupán 3 olyan férfura akadtam, akik egyedül züllöttek és határozottan nőtlenek valának.

Két ízben tett újabb kirándulásain azonban már gyökeresebb eredményre vezettek.

Harmadszori visszatérésem és a hozott zsákmány elosztása után tapasztaltam, hogy csupán egyetlen oly hölgy van már a társaságban, akinek oldalán semmiféle gavallér nem ült.

Nem volt a hölgy fiatal, nem volt szép, sőt szellemes sem, hanem valóságos kapitális. És gazdagsága tudatában dühösen meredt reám és szeme forgásából kiolvastam a kérdést: Hát az enyém hol van?

jelentik: *Sampson* tengernagy ma reggel bevezett Santiago de Cuba kikötőjébe és elpusztította *Cervera* hajóhadát. A hadügyminiszterium jelenti, hogy az egész spanyol hajóhadat egy hajó kivételével elpusztították és a tengerpart mellett elégették. *Sampson* tengernagytól a fehér házba a következő távirat érkezett: »Ma reggel a bombázás fenyegetésével azt követeltem, hogy Santiago azonnal adja meg magát. Hiszem, hogy a város meg fogja adni magát.«

Budapest, július 4. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik: Az itteni »New-York Herald« távirata szerint *Cervera* tengernagy hajóhadát megsemmisítették, midőn szombaton éjjel megkísérelte az elmenekülést.

A cselekvés útján.

Míg mások a szociálizmus mibenléte, gyógyítása fölött egyik röpiratot a másik után bocsátják világra és abban szinte utópikus izü tervezeteket adnak közre, addig József főherceg, kinek jóindulatát a magyar nép iránt már többször volt alkalmunk tapasztalni, egyenesen a cselekvés terére lép. Mi az, ami cselekvéseiben a helyes utat kijelöli? A patriarchalizmus. E szóval jellemezhető legjobban az áldottszivű főherceg szorgos gondoskodása, atyai jóindulata a nép és annak bajai iránt.

Tudnivaló, hogy az alföldön és a nagy termékenységű, népes vidékeken a szociálizmus egyik forrása a földéhség. Azon a vidékeken a föld túl nagy ára nem engedi meg a birtoktalan, de mégis némi pénzösszeget fáradságos kereset útján összekuporgatott néposztálynak, hogy azt egy kis ingatlanba fektessék, mert a vagyonsabb gazdák, sőt sok helyen a városi nép is többet igérve, elkapkodja előle. Azok, akik a birtoktalan néposztálynak törekvéseit, vágyait, bajait közvetlen szemlélet alapján ismerik, mindjárt rámutattak az alföldi s más tultömött helyeken uralkodó szociálizmus első s legszükségesebb eszközére: a földéhség lecsillapítására.

a latifundiumok parcellázása és a kisbérleti rendszer által. De akadtak olyanok is, akik rámtattak arra, hogy ezen eszköz felhasználata káros, mert nemzetgazdaságilag a latifundiumoknak ép úgy meg van a hivatása, mint a kisbirtoknak.

Az eszköz tulságos használatától azonban nem volt mit tartani, megmutatta a szomorú tapasztalat. E téren ugyanis más nem történt, mint az, hogy egynéhány egyháznagyunk, amennyiben ezt birtokuk természete engedte, követték a parcella rendszert és azon főuraink, akiket a liberális gazdasági politika matadorai az államra vészthozó konzervatív hatalmaknak szoktak emlegetni, egyébként valami nagy hajlandóság a parcellázásra nem mutatkozott.

E téren a csendet végre József főherceg törte meg, a legmagyarabb herceg egy kétségkívül nagy horderejű tettel.

József főhercegnek a torontálmegyei Tisza-Szt.-Miklós és Jádova községekben 9000 hold földje van a lakosság között bérletbe adva. A főherceg most ezen birtoka kétharmad részét eladta a két községnek, még pedig oly feltételekkel, hogy a földek eddigi bérösszege lesz a vételár, tőke és kamat törlesztési hányada, a földek pedig 25 esztendő múlva a községi lakosok tulajdonába mennek át, azaz még 25 évig adja a 9000 holdat bérbe, azután pedig odaajándékozza a népeknek.

Az esethez szükségtelen áradozásokat füzögetni. Akik az állami telepítések szomorú fiaskóját ismerik, azok belátják e terv nagyságát és a főhercegnek abban nyilvánuló nagy áldozatkészségét, mely az állam e nemű tevékenységében tanusított dédelgetéseit jóval felülmulja.

Polgári iskola reformja.

Az országos polgári iskolai tanárok egyesülete e hó 3-án tartott gyűlésén a polgári iskolák reformját vetette fel és valóságos vita fejlődött ki felette pro és contra. Az egyik pártállás szerint szükséges a polgári iskolák reformja, mert az 30 éve nyerte szervezetét. Ezen iskolák célja volna a középosztálynak az általános műveltség létrehozása, már pedig a jelen szervezetében a polgári iskola csupán 4 osztálylyal az előadó szerint nem felel meg s azért indítványozta annak 7 osztálylyá való kibővítését. A vall. és közokt. miniszter előtt

tisztelgő küldöttség szintén kifejtette e tervet a miniszter előtt, ki élénken tudakozott a javaslat minden része után és megígérte a kvalifikációs törvény revízióját, mely a reform ügyét alterálja. Van azonban a gyűlésnek néhány tagja, kik ellenzik az osztályok számának szaporítását.

Tizezer forint államsegélyt.

— Életrevaló indítvány. —

Akik a színházépítésnek föltétlen barátai és szószólói, de ellenségei még inkább tudják értékelni annak az indítványnak a fontosságát, melyet alább közlünk.

Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a vidéki színház rendezésére felvett 200,000 frt állami segélyből Nagyvárad is megkapja százéves színházának és exponált helyzeténél fogva öt megillető egyenlő részt.

Amit az indítványozó tapintatból az ügy érdekében csak futólag érint, t. i. Nagyvárad tervszerű mellőzése minden állami támogatásnál, a színház rendezésénél is bántólag jelentkezik. Hivatalosan tudomása van a kormánynak arról, hogy Nagyváradon a legközelebb jövőben állandó színház épül, melynek terveit és költségvetését ép az a miniszter hagyta jóvá, aki most a segélyezett városok közül kihagyta Nagyváradot, de belevette a gazdag Debreczent, Aradot.

Tudomása van a magas kormánynak arról a félszázados tényről, hogy Nagyváradon, mely a magyarság előretolt őrszeme a nemzetiségek tengerében s védbástyája a magyarságnak, nem bír az itt kiváló teendővel s kötelesekkel bírósínezet állandóvá lenni, mert s ezt is bevallhatjuk, szegények vagyunk és sokkal becsületesebbek, semmint palotát építsünk Tháliának s azt ne tudjuk fentartani, hanem kitegyük a tengődésnek s a konzorcium fenyegető rémének.

Mert — s itt *Kurländer* Ede dr. törvényhatósági bizottsági tag fején találta a szöveget, — a színházépítésre már rég megvan a kellő fedezet és pedig a regálekötvényekből 300,000 frt. Meghalt ez már évekkkel ezelőtt is, de a város vezető férfiai s a közgyűlés vezérei indokoltan félték attól, hogy ha fel is épül a színház nagy költséggel, állandó jellegű évi

Daczosan néztem a sörös poharamba és keserű örömet okozott egy berugott dongó kinlódása, a mely dongó a sörkoszt közepén kinosan vergődött és bizvást odaadta volna első szülött jogát egy pikkoló feketéért.

Am ez a gyönyörűség nem volt tartós, nem pedig azért, mivel a piskóta képi főntebb említett hölgy csupán negyedik szomszéd volt tőlem és éppen ezért is hitte magát jogosultnak arra, hogy hangos megjegyzést tegyen. Hangos megjegyzése éle az »udvariatlan rendezőség« ellen irányult.

Mínt hogy pedig minden egyes hangos megjegyzés után reám pillantott és miután ezzel világosan kifejezte azt, hogy az »udvariatlan rendezőség« gyűjtő név alatt engemet foglal egybe, hát olyan lelki-furdalás-félet éreztem.

Igenis; utóvégre is igaza van, gondolám. Aki a-t mond, annak b-t is kell mondani. A-t mondtam azzal, hogy minden hölgyre való nézvést gondoskodtam gavallérról. B-t mondom ezek után annyiban, hogy neki is keritek valahonnan gavallért.

Negyedszer utnak indultam tehát.

A cigánybanda éppen egy gyászindulóba kezdett, s míg a keserves induló hangjai tartottak, én buzgón össze-vissza jártam-keltem az asztalok között, benne a gyógy-teremben, künnt a folyosókon.

És a legsötétebb folyosók egyikén, kibe ütődtem? A *Pupák*-ba.

Tökéletesen hátracsapott kalapjáról és esernyőjéről ismertem reá. Arca bámulatosan

nyugodt volt. Szemeiben pedig ott vibrált a meglepedettség csillogó öröme.

— Hát te mit csinálsz itt?

— Barátom, fürödtem.

— Nos és azután.

— Kinnt vár a kocsim.

— Kocsid?

— Igen, kocsin jöttem.

— És diszben?

— Diszben. Nos, jössz?

— Én, hova?

— Sört — kosztolni.

— Ellenkezőleg, te gyere velem.

— Hova?

— Fiam, fényes kompánia, pazar hölgykoszoru, előkelő elemek.

— Bánom is én! Gyere sört kosztolni.

— Nem úgy van, ott bort kosztolunk. Továbbá mesés özsonna vár.

— Mi, özsonna? Akkor megyek.

— Helyes, csak azután ügyesen forogj, légy szellemes és mulatságos.

— Csak koszt legyen.

— Lesz, gyere.

Eként azután karonfogtam őt és a gyászinduló véghangjai kíséretében szabadon elővezettem, nagyjában bemutattam a hatalmas társaságnak, részletesen pedig a piskóta-képi hölgynek, melléje ültetvén a pörge bajszu ifjút.

Tisztára az elégtelenség öröme velt rajtam erőt, mikor végre végleg leültem.

Már most a legveszedelmesebb hölgynek

is akadt gavallérja, tehát az »udvariatlan rendezőség« leháramlik rólam, gondoltam.

Közben azonban odatekintettem, hogy vajon miképpen szerepel *Pupák*, mint gavallér.

Nos, elég csinosan szerepelt.

Nem társalgott ugyan, hanem lip-tai turót kért körítve. Mikor azután a körülményes lip-tai megérkezett, hát nekiállott, hogy minél bámulatosabb verseny formában legyűrje a hozott adagot.

A piskóta-képi hölgy elszörnyedve nézte, hogy micsoda mesébe illő adag fér el egyszerre egy ifju zenetanár szájában. Megkísérelte ugyan a társalgást, de hát ez is csak ilyenformán ütött ki:

Ó: Rendkívül üdítő a fürdő vize.

Pupák: Az ám, de a sör is. Egy korsó sört!

Ó: Szereti tanár ur a sörtet?

Pupák: Mi-i? Nekem mindegy, akár sör, akár bor, csak italkoszt legyen.

O (kinosan megütődve): S most meg már bort iszik?

Pupák: Még pedig szódával. Bácsi, hozzon csak ide bort!

Ó: Melyik zenét szereti legjobban?

Pupák: *Bach*-ot; de szódát is hé!

Ilyen hangon és modorban folyt a társalgás, de nem sokáig.

Pupák, miután beszédelt már vagy négy üveg bort, jókedve kerekedett és lépést tartva a cigánynyal, fütty-szóba kezdett.

A piskóta-képi hölgy kétségbeesetten nézte lovagját, aki fiatalsága és ereje teljében füttyölt,

szubvencziót nem leszünk képesek adni a szintársulatnak, mint azt teszi Arad, Debreczen s mely sine qua non-ja annak, hogy Nagyvárad műizlésének megfelelő társulatot nyerjen. E nélkül csak hatod-hetedrangú szintársulat merné megkoczkáztatni az idejövételt, amely pedig egy társulat, mint a közönség részéről a szintügyre csődöt jelentene.

Aki jókor kel, aranyat lel! Vajha megszivlelhetjük volna ezt a mondást mindannyiszor, valahányszor arról volt szó, hogy Nagyváradot az állam támogassa kulturális és anyagi feladatai teljesítésében. Csak akkor esett ránk a kormány figyelme nagyon korán, amikor kasszárnyákkal kellett boldogítani a várost — saját költségén. Most megint arról van szó, hogy ha Nagyvárad megnyeri az állami segínyt jövő év színházának, ezzel a színház barátainak buzgalmát erősíteni, az ellenségek kifogásait gyöngíteni fogja, s azt az egyedüli akadályt elhárítja, mely a színházépítés ügyének teljes erővel való előbbrevitelét mindezekig késleltette.

Ha Nagyvárad részére állami segély lesz biztosítva, ezzel *erkölcsi kötelességet vállal a város a színház soronkívül való felépítésére* s megmenekül attól, hogy már most is talterhelt háztartásában az évi 10.000 frt szubvenczió fedezésére pótdójtát emelje.

Még elég jókor ébreszti fel a város apatikus szellemét az az előrelátó s körültekintő gonddal szerkesztett indítvány, melyet alább közlünk. Ha színházat akarunk, biztosítani kell annak fenntartását államilag, mert most módunk van rá. Aki komolyan s nem taktikázva akarja a színház felépítését, az *Kurländer Ede dr.-nak* rokonszenves indítványát elfogadja.

Az indítvány, mely a közvetlen szokatlan ékességének örvendetes tanujele, a legközelebbi közgyűlésen kerül tárgyalás alá.

Téjjes szövege különben a következő:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A belügyminiszter ur ő nagyméltósága célul tűzte ki maga elé a vidéki színház rendezését. Törvényjavaslatot készített és ez ügyben ankétet is tartott. Tervbe van véve hat vidéki városnak, hol téli színház van, évi 10—10.000 frttal való segélyezése és ezen kívül a szini kerületek részére kisebb állami segély. Nagyvárad városát hiába keressük a se-

gélyezésre előjegyzett városok névsorában. Nagyvárad úgy látszik örökre hamupipőke marad. Mostohája a sorsnak, mostohája a kormányának. Mireánk soha senki sem gondol. Most még az hiányzik, hogy mi is szem elől tévesztjük saját érdekeinket.

Városunkban a színházaknak nemcsak kulturális, hanem egyszersmint nemzetiségi szempontból is kiváló missiója van és felháborító, hogy ennek dacára részünkre kisebb állami segély sincs kilátásba helyezve.

De ezzel be nem érhetünk. Állandó színházunk kérdése oly stádiumban van, hogyha nem is a jövő évben, de rövid idő múlva meg lesz oldva. És ha most nem vesszük keresztül, hogy a hat város között Nagyvárad is szerepeljen, mikor állandó színházunk lesz, a törvény nem lesz többé megváltoztatható.

Évi 10.000 forint szubvenczió a mi viszonyaink között oly nagy összeg, hogy állandó színházunk kérdése majdnem ezen fordul meg. Hiszen ha állandó színházunk föl is épül nagy anyagi áldozatok árán, nem szabad felednünk, hogy a majdani szintársulatot anyagi támogatásban kell részesítenünk. Különböznem képzelhető, hogy a szintársulat a nagyvárad közönség műizlésének megfelelően. De honnan vesszük majd a pénzt? Magát az építési költség terheit is alig fogjuk bírni elviselni. Ily körülmények között nem szorul bővebb magyarázatra, hogy mit jelentene a mi »állandó« kérdésünkre 10.000 forint állami segély.

A nagyvárad színház 100 éves fordulóját már hetek múlva fogjuk jubilálni, melynek egyedül méltó ünneplése az lett volna, ha ezzel az állandó színház alapkövetelét egybe kapcsoljuk. De ez már lehetetlen. Ne maradjon azonban nekünk ezen arcpirító szégyenrész, ha városunk a szubvenczió ügyében is örökre a »hamupipőke« marad.

A fentiek után tisztelettel indítványozom: *feliratilag forduljon a tekintetes törvényhatósági bizottság a magyar kormányhoz, hogy a vidéki színház rendezéséről szóló törvényben az államilag segélyezett városok közé Nagyvárad város is felvéssék olyképp, hogy az állandó színház felépítése esetére évi 10.000 frt addig is mint egy szini kerülethez tartozó város kisebb állami segélyben részesüljön.*

Azon reményben, hogy közérdekű indítványomat a tekintetes törvényhatósági bizottság magáévá fogja tenni

maradok kiváló tisztelettel

Dr. Kurländer Ede,

törv. hat. biz. tag.

közbe meg rengeteg animával nyelte az ita-
lokot.

Megdöbentem. Ez a fiatal ember könnyelműen bánik szomszédjával, holott az kapitális feleség is lehetne még számára.

Felkeltem hát és félrehívtam a *Pupákot*.

— Te, szóltam lehetőleg szigorúan, viselkedjél illendőbben!

— No, tessék! Hát látott valaki ilyet?

— De te szerencsétlen, gondold meg, hogy nagyon gazdag ám az a hölgy!

— Melyik?

— Hát a szomszédod.

— Ez a piskóta képű?

— Csitt, te örült, hiszen meghallja!

— Bánom is én!

— De hát ez örülség! Gondolj a jövőre, alapítandó családi tűzhelyre és a szerető női szívre, a melyik majd megaranyozza élted delét és alkonyát.

Pupák ekkor rám pislantott, jobb kezével egyet legyintett és végtelen megvetéssel csak ennyit mondott:

— Il tropato!

Nos, már most tessék egy ilyen alakzathoz kellemes társalgót, vonzó szomszédot és kívánatos házasulandót faragni.

Szomorúan tértem vissza helyemre és alig ültem itt két percig, már letelepedett mellém a *Pupák* is, jelentvén, hogy neki már elég volt mindenféle szomszédból, különösen pedig az eladó leányokból, miután ő inni akar.

És meg is tette. Meg. Oly fényes eredmény-

nyel pedig, hogy két pinczér alig győzte az üvegek hozatalát.

A piskóta-képű hölgy pedig kármin piros volt a haragtól és teljesen hangosan így szólt:

— Mégis csak hallatlan neveltlenség az »udvariatlan rendezőség«-től, hogy ilyen fiatalembereket ültetnek az ember mellé!

Idegesen rezzentem össze. Hát megint csak engem vádol?

De kit ültessenek hát melléje? Az óriási társaság tökéletesen fesztelen hangulatban volt már. *Pupák* pedig egy hatalmas Nimphea lotust-tűzött kalapja mellé, holott előbb szódavízzel felüldítette azt.

Mit, hátha józan formában nem tetszett, akkor tessék hát kevésbé józan formában, gondolám.

És ezzel, karonfogva az immár ingatag *Pupákot*, odaültem a piskóta-képű hölgy mellé s most már oda ültem én is közvetlen szomszédnak.

Képzeltetik, hogy micsoda kritikán alóli szórakozás lehetett az elégedetlen hölgyre nézve, mikor minden egyes koczi után így szóltam hozzá:

— Nos és nagysád nem italkosztol?

A *Pupák* pedig így kiabált:

— Il tropato!

Erre szorított összes társalgásunk és a keserű haragra gyulladt hölgynek bőven lehetett alkalma tünödni azon, hogy mi lehet az az »Il tropato«?

Én úgy gondolom, hogy totális erkölcsi bukfenet jelent, gyatra megnyilatkozásban.

A megyei közigazgatási bizottság ülése.

A megyei közigazgatási bizottság tegnap tartotta havi közgyűlését a vármegyeház kistermében dr. *Beóthy László* főispán elnöke alatt.

Jelen voltak: Szunyogh Péter, Papp János, dr. Wallner Ödön, Hraniczky Károly, dr. Popovits György, Sipos Orbán, Papp Miklós, dr. Perjéssy Mihály, Gynrkovics Kornél, id. Gálbory Sámuel, Hegyesi Márton, id. Markovits Károly, Radnay Farkas, Szász Ágoston, alispáni előadók: Keszthelyi Zoltán, dr. Cziffra Kálmán és Jancsó Károly t. b. aljegyző.

Alispáni jelentés.

E szerint a lefolyt június hónapban 6 tiszta, 16 felleges és 8 esős nap. A hőmérsék maximumát +34 Cels^o-nál, minimumát +12 Cels^o-nál érte el. Az átlagos hőmérsék +15 Cels^o volt.

A közegészségügyi állapot kedvezőtlenebb volt, mint az előző hónapban; ugyanis a hivatalos orvosok 4449 beteget gyógykezelték, tehát 533-al többet mint májusban.

Uralkodó kórokként valamennyi járásban a légzési és emésztési szervek bántalmi fordultak elő, elég kedvező lefolyással.

A járványok közül:

1. Kanyaró 8 járás 16 községben fordult elő; beteg volt 309, — gyógyult 249, meghalt 8, ápolás alatt maradt 52.

2. A vörheny 3 járás 5 községében fordult elő; beteg volt 43, gyógyult 25, meghalt 18.

3. Fültő-mirigylob 4 járás 5 községében fordult elő, beteg volt 23; meggyógyult 20, ápolás alatt maradt 3.

4. A hólyagos himlő 4 járás 5 községében fordult elő, beteg volt 19, gyógyult 13, ápolás-alatt maradt 6.

5. A hasi hagymáz 5 járás 8 községében fordult elő; beteg volt 9, meggyógyult 3, meghalt 2, ápolás alatt maradt 4.

6. A roncsoló toroklob 6 járás 10 községében fordult elő; beteg volt 13, gyógyult 5, meghalt 5, ápolás alatt maradt 3.

7. Hökhurut 3 járás 3 községében fordult elő; beteg volt 12, gyógyult 5, meghalt 4, ápolás alatt maradt 4.

8. Az agygerinczhártya lob 2 járás 2 községében lépett fel; beteg volt 2, meghalt 1 ápolás alatt maradt 1.

Orvos-rendőri bonczolás megejtetett: 4 külerőszaki 5 öngyilkosság, 7 hirtelen elhalt, 3 egyéb okból elhalt és 4 talált egyen hül-láján.

Törvényszéki bonczolat 12 esetben ejtetett meg.

A kir. tanfelügyelő jelentése.

E szerint a lefolyt június hónapban 33 községben vizsgáltattak meg az iskolák és óvodák általában kielégítő eredménnyel.

A kir. ügyész jelentése.

E szerint a n.-várad kir. törv. fogházában a lefolyt június hónapban letartóztatva volt 429 férfi, 66 nő, a hónap végén letartóztatva maradt 288 férfi és 47 nő.

A rabkórházban 15 egyén ápolatott s egy halálozás történt.

A munkakeresmény 111 frt 20 krt tett ki.

Kir. pénzügyigazgató jelentése.

A lefolyt május hóban befizettetett:
egyenes adók czimén . . . 182093 frt 82½ kr.
hadmentességi díj . . . 304 frt 34 kr.
jogilleték és díjak . . . 45719 frt 80 kr.
fogyasztási és italadók . . . 154752 frt 39½ kr.
bélyeg jöv. 27224 frt 08½ kr.
dohány 105692 frt 75 kr.

Június hóban ideiglenes házadó mentesség 11 esetben, fizetési halasztás nem engedélyeztetett.

A gyűlés a jelentések tudomásvétele és több kisebb ügyek letárgyalása után 1 órakor szétoszlott.

A számadás nagy napjai a zárdában.

Debreczen, július 3.

Két év óta, itt *Debreczenben*, a sz. Anna utcán diszeskedik egy — emeletes gyönyörű épület, közepén a magasban egy aranyozott

kereszt ragyog, nyilván valóság azt hirdette, hogy ez oly épület, melyben Istennek szentelt szűzek élnek lelki életüket, de midőn a menyeyekkel foglalkoznak egyttal terhes, igen fáradtságos, Istennek azonban igen kedves működést is folytatnak, mert tanítva és nevelve, devotus femineus sexushoz tartozó csemetéket, szívükbe csepegtetik a vallásos és hazafias erényeket.

E leány nevelő-intézet falain belül, hol tíz hónapon keresztül, nyugodt, mozgó, élénk élet uralkodott, annak a néhány száz leány növendéknek élénk élete, kik itt szerzik tudományukat, szívják be magukba azokat a kerelveket, melyek egyedül képesek a nőnek megadni az életben a biztos irányt, igen ebben az intézetben, néhány nap óta, szent béke, csend és nyugalom honol a tiszteletre méltó szűzek azon békéje, mely oly szép összhangban van az ő isteni, benső lelki, zavartalan békéjükkel.

De nagy felelősségteljes, terhes munka előzte meg e most már külső békét; hogy mily terhes, mily fáradtságos és áldozatkész, azt még azok sem képesek teljesen felfogni, kik ott gyakrabban megfordulnak. Azt egész nagyságában felfogni, csak a jó Isten képes, emberileg csak bámulni tudjuk, csak tisztelettel hajlunk meg az *önzetlen önfeláldozás* előtt, — mert e nélkül nem megy — melyet az a *hat*, mondhat apácza kifejtett 10 hónapon keresztül, hogy eljutva a számadás — a vizsgák — nagy napjához, végleg a béke angyala szálljon zárdájukba.

Vártam, hogy fiatal, még el nem koptatott erők fognak tolihoz nyulni, hogy a mi zárdánk ezen a mi szemünk fényének számadási napjáról értesítsék a nagy közönséget, vártam tudósítást, melyből meglássa a világ, hogy mi is élünk, hogy mit tesznek itt a nőnevelés terén a *Mi-asszonyunkról nevezett szegény Iskola-növérék*, vártam, de már nem győzöm a várokozást és — azután mit tagadjam, naturam furca expellas tamen usque redibit — de meg az által is indittatva, hogy ismeretes rosszindulatomat is kimutassam a t. nővérek iránt, vén fejemmel is megkísérlem a tudósítást, ha más okból nem is, legalább, hogy létezésünket documentáljam.

A számadás nagy napjai, melyekről röviden írni szándékozom, elkezdődtek június 14-én és egy napon felváltva folytak az *elemi és felső-leányiskolában* egészen június 26-ig reggel és délután néha a késő estéig behuzódva, — e lelkiismeretesen megtartott vizsgák alatt alaposan belehatolt és be is lett mutatva a szülőknek, az ő nagy örömeikre, mind az a haladás, mit gyermekeik a nem kevésbé lelkiismeretes vezetés következtében, a tudományokban szereztek; mert ezt minden hízélgés és minden pártatlanság nélkül jó lélekkel el lehet mondani, hogy a vizsgák *fényesen* sikerültek, az ember csak azt sem tudja, mit csodáljon inkább, a kitűnő vezetést-e vagy a gyermekek szorgalmát, kik daczára a tantárgyak végtelen sorozatának, mindazt képesek voltak elsajátítani, mit a *jónövérék* eladtak. Adjuk meg mindkétféleképpen, a nővéreknek és a növendékeknek a méltó elismerést, mindannyian megérdemlik az osztatlan dicsőítést.

Hogy az elméleti oktatás mellett a növendékek a női kézimunkák készítésében is gyakorolták magukat a nővérek vezetése mellett, az már magától értetlik, hiszen zárdánk mindig hirnevesek voltak a női kézimunkák készítésében, melyeknek titkaiba növendékeiket is bevezették. Erről tett tanúságot itt is az a zsúfolásig megtöltött két tanterem, melyekben a leány-sereg kézügyességéről tett tanúságot, elkezdve a mindennapi szükségletre szánt készítményektől fel egészen a művészi tökély fokáig emelkedett finom munkálatok és festésekig. Én ezeket mint laikus megítélni képes nem vagyok, de hivatkozom szakértőkre, mert nők nyilatkozatára, kik zárdánk női munkáinak kiállításáról oda nyilatkoztak, hogy az hasonlíthatatlanul felülmulta az itteni fensőbb protestáns leányiskola női kézimunka kiállítását és ez nekünk elég, hiszen megszemelelésre méltatta még az itteni jeles női ipar vezetőnője is, mely utóbbi iskolát viszont apáczaink látogatták meg más vendégek távollétében. A szülők így e tekintetben is teljesen ki voltak elégitve.

A vizsgák sorrendjének utolsó pontja így volt jelezve: »június 26-án d. u. fél 4-kor ének és zene vizsga«, mely pontnak magyarázatul azután szét lett a program, melynek főbb számai a következők:

Mozart: »Don Juon«, 6 kézre.
Előadják: Hadházy Anna (IV. el) Török Erzszi és Szabó Ilonka I. oszt. növendékek.

a) Beleznay Antal: »Tündérország rozsás kertje«.

b) Szabados Béla: »Egy kis kertet kerítettem« népdalok; 2 hangra. Zongorakísérettel éneklő az I. osztály növendékei.

»Népdalok«. Czimbalmos előadják: Japhen Anna IV. o. n.

»Rákóczy kesergője«, régi magyar ének; két hangra Zongorakísérettel éneklő a II. oszt. növ. Czimbalmos Népdalok: előadja: Hadházy Jolán IV. o. n.

»Szilágyi Erzsébet«. Szavalja: Resinger Pirorka II. o. n.

Gerstenberger: »Induló«. 4 kéz; gyermekhangszerek kísérettel. Előadják: Dömök Irén. Szarukán Klára, Fejér Margit, Hutiray Aranka, Hadházy Margit, Szabó Irma, Kardos Margit, Kurián Giza II. o. n. Sáska Irma, Szarukán Lili, Demetrovits Erzszi, Horváth Irma I. o. n. növ. Kurián Margit, Bárdos Mariska IV. el. oszt. növ.

»Tavaszi üdvözet«, női hármás. Előadja: az intézeti énekkar.

Inezedy László: »Szentkép az erdőben«. Szavalja: Motesiczky Stefi, III. o. n.

Alföldy Imre: »Magyar tánc«, 8 kézre. Előadják: Pruzsinszky Róza, Buday Leona, IV. o. n., Fekete Erzszi, Molnár Miczi V. o. n.

Várady Antal: »A magyar dal«. Szavalja: Szilágyi Mariska, IV. o. n.

»Népdalok«. Czimbalmos előadja: Szaploneczay Irén, III. o. n.

»Mignon«, Baumgartner dallama. Éneklő: Pruzsinszky Róza, IV. o. n. négyes karral kísérik a IV. és V. o. n.

Béranger: »Les adieux de Marie Stuart«. Szavalja: Fekete Erzszi, V. o. n.

Rubinstein: »Toreador et Andalous«, 8 kézre. Előadják: Mózser Olga, IV. o. n. Rankay Irma, V. o. n. Molnár Juliska és Gyenes Ilona II. o. n.

a) »Szomorú a kis pacsirta«.

b) »Mikor én még kicsiny gyerek voltam«.

c) »Minden este furulyázom sokáig«.

d) »Beh szép állat a kis őz«, népdalok; három hangon. Éneklő az intézeti énekkar, a magánrészt Kelemen Mariska, V. o. n.

»Népdalok«. Czimbalmos előadja: Faulhaber Margit IV. o. n.

Heller: »Tarantella«, 4 kézre 2 zongorán. Előadják: Tarbay Ilona és Emma.

Jánosi Gusztáv: »Zrinyi Ilona bucsuja«. Szavalja: Fábrián Margit IV. o. n.

Weber: »Ünnepi nyitány«. Előadják: Vecsey Pirokska, Tarbay Ilona, Szarukán Klára és Dömök Irén. II. o. n.

Rossini: »Tánc-kardal«, Tell V. operából, karének, két hangra. Zongorakísérettel éneklő V. o. n.

Kun László: »Petőfi a Hortobágyon«. Melodráma zongora- és czimbalmokkísérettel. Szavalja: Kelemen Mariska, V. o. n.

Doppler: »Elhagyjuk nemsokára«, karének »Benyovszky« operából. Zongorakísérettel mellett előadja: az intézeti énekkar; a magánrészt Fábrián Juliska, V. o. n. növendék éneklő.

E programot elég áttekinteni, hogy abból még a távollevők is azt a meggyőződést szerezzék, miszerint a debreczeniek június 26-án nem is annyira zene és énekvizsga az, hanem *concertnek* is beillő ünnepélyen vettek részt a zárdában. Tényleg több, kedvesebb, bájosabb, elragadóbb volt az még a concertnél is. Nem is kísérem leírni részletesen a vizsgák ez utolsó pontját, mert ez egyszerűen lehetetlen. A zsúfolásig megtelt terem szűknek bizonyult, számosan kik később jöttek vissza is mentek, megfosztva egy kimondhatatlanul kedves ünnepély örömeitől, a kik pedig jelen voltak, tetszésüknek nemcsak számtalan tapsal, hanem a darabok igen gyakori megismétlésének követelésével is kifejezést adtak és így történt, hogy a fél nyolcórét kezdődött ünnepély csak fél nyolcórét ért véget a szülők és jelen voltak kifogyhatatlan hálálkodása között a nővérek iránt.

A leszámolás nagy napjai tehát fényes sikerekkel telve multak el, Istené legyen

mindezért a dicsőség! Ő érette vállaszták zárdaszűzeink a terhes feladatot vállalkra, megis áldotta őket fáradozásukat a jó Isten és ők boldogan, örömtől eltelve tekinthetnek vissza a letűnt év fáradalmaira, mert lelkiismeretesen teljesítve kötelességeiket, nem csak a szülők szeretetében növekedtek, hanem Isten dicsőségét előmozdítva, nagy jutalomra tették magukat előtte érdemesekké. Adja is a jó Isten, hogy az a sok jó nemes mag, melyeket növendékeik sziveiben elvetettek, gazdag gyümölcsöket teremjen az egyháznak és hazának és hogy e gazdag gyümölcsben a mi nővéreink is gyönyörköd-hessenek.

—a—

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

- Július 6. Közegészségügyi bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.
Július 6. A keresk. kamara teljes ülése d. u. fél 8 órakor.
Július 7. Nagyvárad város jogügyi szakbizottságának ülése d. u. 8 órakor.
Július 7. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.
Július 8. Pénzügyi bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.
Július 14. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* Ottó főherceg Nagyváradon.

A Vilmos német császár nevét viselő 7-ik csász. és kir. huszárezred százéves jubileumán f. hó 24-én Ottó főherceg Ő csász. és kir. fensége is jelen leend. A jubiláló ezred részéről Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspökünk Ő Eminentijának tudomására hozatván Ő fenségének a jubileumra való meghívása, bibornok-püspökünk Ottó Ő csász. és kir. fenségét a százados ezred-jubileum alkalmával bibornok-püspöki palotájába vendégül hívta meg. Schönauból f. hó 1-én igen meleg hangu, sajátkezü levelet irt Ő Eminentijának, melyben tudatja, hogy igen élénk örömmel fogadja a szives meghívást s előzetesen közli, hogy *f. hó 23-án este*, vagy 24-én reggel fog városunkba érkezni. Isten hozza!

* A bibornok Bihari képénél. Schlauch Lőrincz bibornok-püspökünk vasárnap délután meglátogatta kíséretében titkárával a helybeli Muzeumot s megtekintette Nagyvárad városának ideiglenesen ott elhelyezett nagyszerű történelmi képét, melyet az ezredéves kiállítás alkalmából Bihari Sándor művészszel festetett. A gyönyörű kép, melyet hosszasan s részletesen megszemlélte Ő Eminentijája, nagy mértékben megnyerte tetszését úgy a szerencsés tárgyválasztás, mint a valóban művészi kidolgozás tekintetében. Ez a hatalmas kép Szent-László városának fénykorából találó lelkesítő disze lesz a városháza nagytermének, a hol Szent-László városa jólétének, fejlődésének előmozdításáról tanácskoznak s határoznak!

* Uj papnövendékek. A f. hó 2-án tartott papfelvételi vizsgálaton a nagyvárad i. sz. egyházmegye papnövendékei sorába fölvetettek: *Beñsik Pál* és *Zsák Adolf*, a f. évi theologiára, *Beñthy István*, *Farkas Gerő*, *Kendrella László*, *Münch Szilárd*, *Pataky Arnold*, *Prág Ferencz* és *Bars István* a főgymn. VII. osztályra. Utóbbiak közül egyik görög nyelv helyett a főgymnasiumban a görög-pótló tárgyakat tanulván, azon feltétellel vétetett fel, hogy a jövő iskolai év elején a görög nyelv V. és VI. osztálynak tanulmányából a vizsgálatot leteendő, ami figyelemzetésül szolgálhat azon ifjaknak, kik a papi pályára kívánnak lépni, hogy a görög nyelvet tanulják.

* Az ügyészség köréből. Balás Elemér dr. és Pop Aurél királyi alügyészek tegnap kezdték meg 6—6 heti szabadságukat.

* **A király Rimély püspöknek.** A király R i m é l y Károly dr. besztercebányai püspöknek, ki a minap ünnepelte meg aranyismisét, ebből az alkalomból a következő üdvözlő táviratot küldte:

Különös örömmre szolgál, hogy a mai napon 50 éves áldozásági jubileumát teljes testi és szellemi erőben ünnepli és szívemből kívánom, hogy az isteni gondviselés Önt, a buzgó főpásztort és nemesszívü emberbarátot a haza és egyházmegyéje javára még évek hosszú során tartsa meg. Ferencz József.

* **Munkás szerződötetés erőszakkal.** Most midőn országszerte azon aggódnak a gazdák — már amelyiknél ugyanis van mit aratni, — hogy nem üt-e ki munkásaik között aratósztrájk, s hogy a már felfogadott aratók esetleges szociális izgatások hatása alatt nem hagynak-e fel a megkezdett munkával, mindenestre érdekes eset az, hogy valakit erőszakkal kapacitáljanak arra, hogy munkást fogadjon fel. Ilyesmiről értesít legalább *körös-tarjáni* levelezőnk. Szombaton történt, hogy az Ó-Palota pusztán dolgozó aratók egy részének vezetője, *Gyuricza* Balázs, nem akarta a munkások közé felfogadni *Stocker* József körös-tarjáni lakost, *Stocker* barátai *Majoros* Imre, *Ferencz*, *István* és *János* erősen megneheztek. Sőt a négy fivér nem is igen érte be a pusztanehezettel, hanem megrohanták *Gyuriczát*, letépérték, alaposan meggyomrozták, azután kést fogtak reá és megöléssel fenyegették az esetben, ha fel nem fogadja *Stocker*. A többi munkás csak nagy nehezen tudta a megszorult *Gyuriczát* kimenteni a dühöngők kezei közül. A nyomorult ember oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy ezek révén több hétig ágyban fekvő beteg lesz és még azután is sokáig képtelen lesz mindennemű munkára; mert hiszen több bordáját betörték. — A dühöngő négy fivért — kik közül a három első jelenleg is 7—1 hónapi börtönbüntetésre van ítélve veredés miatt és csakis az aratási munkálatokra való tekintetből kaptak halasztást őszig — a csendőrség letartóztatta és a nagyváradi kir. ügyészség fogházába helyezte el a hüvőse.

* **Ülések a városházán.** Holnap szerdán július 6-án délután 5 órakor Nagyvárad város közegészségügyi szakkbizottsága ülést tart, melyen tárgyalás alá veszik *Tóth* Ferenczné és dr. *Kornstein* Lajos azon ajánlatát, hogy a káptalani szénás kert mellett levő szántóföldjeit hajlandók eladni a járvány kórház helyéül. — A város jogügyi szakkbizottsága csütörtökön, július 7-én d. u. 3 órakor tartja ülését; a főügyész javadalmazása tárgyában mondanak véleményét. Július 8-án d. u. 3 órakor pedig a pénzügyi szakkbizottság ülésez a szódavíz-adó bérlete tárgyában.

* **Az „Astra“ Belényesen.** A erdélyi román közművelődési egyesület ez évi közgyűlését *Belényesen* fogja megtartani, hol már is nagyban folynak az előkészületek. A közgyűlés napján műkedvelői előadás lesz. Szinre kerül *Vulcan* Józsefnek *„Soare cu ploaie“* cz. egy felvonásos vígjátéka a főszerepekben a következőkkel: *Ignal* Viora, *Papp* Veturia, *Fabian* Helén, *Ignat* Sabin, *Csorádás* János, *Steer* Coriolan, *Botor* János és *Maiorešku* József. A közgyűlés után társas kirándulás lesz a bihari hegyek vadregényes helyeire *Dumbrava* Vazul és *Burlan* Victor főgimn. tanárok vezetésével.

* **A félszázados évforduló emléke.** A szabadságharc félszázados évfordulójának hatalmas művészi emléket emelt három képi művész: *Vágó* Pál, *Spányi* Béla és a lengyel *Styka* Jan. Megfestették Nagy-Szebennek 1849 márczius 11-ikén Bem által történt bevételét. 120 méter hosszú és 15 méter magas óriási vásznon élénk varázsolták Bem apó egyik leg-

szőbb diadalát, a magyarok első győzelmét az osztrák-orosz szövetségeken. Szemünk előtt foly le az ütközet, magunk is benne vagyunk a csata hevében és mi is érezzük, hogy győzelem lesz a vége ennek a tusának, olyan reménykedve nézünk a »hőslengyel«-re, a veressipkásokra, a halálmegvető székelyfölkökre. a száguldó huszárokra. — Fényes táborokara élén vízszaizmekkel kíséri a harc minden mozzanatát a hős vezér. Amodább kaszás góbék csapnak össze szuronyos muszkával. Jobbra *Koburg* Vilmos huszárok fergeteg szalasztja meg a muszka ágyukat, futva közel végző rohamra a veressipkás 11. zászlóalj. Él, mozog, küzd minden alak, hullámozik az egész had s hogy teljes legyen az illúzió, művészi kéz csatlóka földdel kötötte össze a vásznat, a festett fű-fa összeolvad az igazival és nem tudni, melyik a művész s melyik a természet munkája. Végezetül maradt, aki nekünk legkedvesebb. Különváltan, a győzelem reményétől lelkesülten hatalmas lovon ül *Petőfi* Sándor, a szabadságharc *Tyrtaeus*a, a szabadság dalosa, a szabadságért elvérzett költő. Magyar-lengyel művészi hev egy képre hozta a magyar-lengyel testvériség két legnagyobb alakját: *Petőfi* és *Bem* apót. — A ki látta ezt a képet csak egy mondaní valója van még: Pesten jártában senki el ne mulassza megnézni a *Bem-Petőfi* körképet.

* **A Vihar pusztítása Tóttelenek.** Junius 29-ikének éjjelén Tóttelenek község felett egy félóra hosszúig tartó szörnyű vihar dühöngött. A szélvész és a sűrű eső jég igen sok kárt okozott. A templom tetőzetét felszakította, két keresztet, kitört a gyümölcsöket és a szőlőket nem különben a vetések jó részét tönkre verte. A kár óriási.

* **Áthelyezések.** A pénzügyminiszter *Kozma* Albert nagyváradi-vidéki pénzügyi biztost Nagyváradról Szabadkára helyezte át. Helyette *Gräser* Gyula pénzügyi biztost Nyir-Madáról helyezték Nagyváradra. — *Szathmáry* Elek pénzügyi biztost Belényesből Csik-Szeredára helyezték át. Ez utóbbi most X. fizetési osztály 1 fokozatába lépett elő.

* **Személyzetiek a posta köréből.** *Zdánsky* László posta-távirada fogalmazót Budapestről Nagyváradra, *Ghyczy* Kálmán postatisztet pedig Fiuméből Nagyváradra helyezték át.

* **Tüzér-czélővészet M.-Telegden.** A tüzéség közlebb megkezdte Mező-Telegd vidékén a harczászati czélővészetet. Az érdekes gyakorlat czéljára *Telegdy* József nagybirtokostól kibérelték az u. n. *Vajrét* 6 ezer hold területet 12,000 frtért a czélővészet tartamára. A Sándor tanyából és a területenlevő másépületekből kiköltözik mindenki.

* **Letört virág.** Részvéttel értesülünk, hogy *Fiala* Jánost, a 37. ezred zenekarának karmesterét, súlyos veszteség érte. Alig 14 éves szép leánykája: *Johanna* elhunyt. Az ifjú leány hült tetemeit tegnap délután szentelték be s kiszállították a vasútállomásra, honnan Csehországba szállították. Béke poraira!

* **Uj gyártelep.** Mint halljuk, Nagyváradon egy nagyobb szabású eczetgyárat akarnak felállítani, a legmodernebb berendezéssel. A gyárat 30 részvényes akarja részesíteni.

* **Ferencz József fürdő Pöstyénben.** O Felsőlegye legkegyelmesebben megengedvén, hogy a postyénai új fürdőintézet legmagasabb nevével elneveztesse. Ma ment végbe az Erdődy Ferencz gróf tulajdonos megbízásából *Pollák* Manó fővárosi műépítész által épített új *Ferencz József-fürdő* ünnepies felavatása és megnyitása. A felavatást díszes közönség nézte végig. Az ünnepi beszédek elhangzása után, melyeket *Terstyánszky* Géza uradalmi igazgató-helyettes és *Winter* Sándor fürdőbérlet mondották, a helybeli zenekar a színház tagjaival együtt a szöveget adta elő. A megnyitást bankett követte, melyen sok felköszöntőben méltatták a gyönyörűen épített és a higiénia szempontjából európai jelentőségű új fürdőházat, mely nemcsak Pöstyénnek, hanem az egész országnak dicsőségére

válak. Felköszöntőket mondottak a 150 főnyi díszes közönség közül *Erdődy* Ferencz gróf Ö Felsőlegye, *Rudnyánszky* Béla orsz. képviselő gróf *Erdődyt*, *Lánghauser* Vincze a megye képviselőjében és *Zempléni* Gyula a sajtó nevében a fürdő felvirágzására. Azután *Nagy* Dezső műegyetemi tanár méltatta kimerítően a mű létesítőnek érdemeit, első sorban *Pollák* Manó műépítész genialis conceptióját, mely a díszes fürdőház külsejében és belső berendezésében nyilvánít, éltette tovább a fürdő bérletit, a ki a mű létrehozását kezdeményezte. Felköszöntőket mondottak továbbá *Bráza* Kálmán orsz. képviselő, dr. *Fodor* Kálmán kir. tanácsos, dr. *Steiner* Antal bécsi egyetemi magántanár, *Ferencz* Ferdinánd főherceg udvari orvosa és mások. Az ünnepélyen a legdíszesebb közönség vett részt, így *Frigyes* Hohenzollerin herceg, a román király fivére, *Széchenyi* Andor gróf, *Som-sich* Gyula gróf, *Zamoyski* gróf stb.

* **Aratók szállítása.** Nehéz dolga volt pár napon keresztül a nagyváradi vasút-állomás személyzetének. Az indóház udvarát, valamint az állomás előtt az utcát teljesen ellepték az arató munkára hozott oláhok. Itt-ott lehetett köztük látni egy kis csoport *Bánfi-hunyad* vidéki magyar népet, akik kintente festői öltözetükkel az óriási tömegből. Szombaton és vasárnap közel 10 ezer aratót szállítottak Erdély felől Nagyváradra s innen a vármegye különböző pontjaira.

* **Az üvegesek haszna.** A múlt szerdai óriási vihar az üvegeseknek csinált egy kis hasznót; igen sok épületen összetörte az ablakokat. Vilmos főherceg tüzéraktanya ablakait is megtépdelte. 23 nagy és 18 kis ablak tört ki. A város fogja megcsináltatni.

* **Uj jegyző Bagamérban.** A folyó évi január hó 12-iki zendülés folytán nevezetes *Bagamér* községben *Szartory* Endre körjegyző lemondott állásáról és helyére nagy szótöbbséggel *Vig* István ottományi segédjegyző választott meg.

* **Uj állomásfőnök.** Fekete Árpád szalontai vasuti állomásfőnök Radna-Lippára, *Zonda* Ferencz b.-ujfalui állomásfőnök pedig hason minőségben Nagy-Szalontára lett áthelyezve.

* **Uj csárdás.** Ifj. *Bura* József, a Pócsi Laczi bandájának a karmestere egy cinos csárdást szerzett s azt »Családi csárdás« néven özv. *Knapp* Ferencznek ajánlotta fel. Azt mondják, hogy az új zenedarab igen sikerült.

* **Meghalt éhen.** A napokban Bihar község határában egy 70 évesnek látszó öreg asszonyt találtak, aki Nagyvárad felől vánszorgott Bihar felé. Egyik embernek arról panaszkodott, hogy már napok óta nem evett s egyuttal kenyeret kért. Később mikor megtalálták, már meg volt halva. Senki nem tudja, hogy a szegény öreg asszony ki és hova való. A személyleírását körözni fogják.

* **Örömmek sok lett volna.** *Borza* László Kis Dávid dohánytőzsdéjének boltiszolgája három ládika bok-szivarral igyekezett rendeltetési helyére, de utközben dolga akadván a Polgári takarékpénztárban, a csomagot a lépcsőházban elhelyezte. Mint ki dolgát jól végezte, tért vissza a hű szolga, ámde a ládikáknak csak hült helyét találta. A rendőrség a tettest *Pallér* Imre képében el is fogta mielőtt még uri kedvtelésének a szivarok áldozatul eshettek volna, vagy azokon tudhatott volna.

* **Belefult a kutba.** Székelytelek községben *Gális* Márta tíz éves leány addig játszadozott a kut területén, míg belefordult a vízbe. Szülei csak sokára vették észre a szerencétlenséget, amikor már halva volt a szegény gyermek.

* **Eltűnt gyermek.** *Lunkaszprie* községben *Argyelán* Flóra 7 éves *Vaszali* nevű fia hetekkel ezelőtt eltávozott Nagyváradról. Kutatták mindenütt, de nem akadtak nyomára. Körözni fogják.

* **Emyves kezű női Figaró.** *Hirsch* Jakabné szül. *Engel* Jenni 32 éves fésülőnő a hol a frizurákat igazgatta, nagyon megszeretett

egyét-mást, a mi rendesen a kezéhez is ragadt. A szarkatermészetű fodrásznő turpíságát azonban csakhamar észrevették, mire Hirschné megugrott. A nagyváradi kir. törvényszék lo-pásért országosan körözteti.

MULATSÁG.

Táncmulatság a Rhédey kerti lövöldében. Mint értesülünk, az Iparos Ifjak Önképző Egy-lete folyó hó 23-án szombaton este a lövölde helyiségében zártkörű táncestélyt rendez. A meghívókat a napokban fogják szétküldeni.

SZINHÁZ.

Bukow, a székelyek hóhéra.

Látványos darab került tegnap a szinpadra. Olyan keverék-féle szinpad termék ez is amelyben van minden, zene, táncz, ének, nép-színmű, dráma, tragédia, görögtűz, puská-puffogás, csak éppen egység nincs.

Am azért nem fércz-munka teljességében, mert a színházi sikerekben tobzódó szerzőt javarészt történeti tradíciók és erős erkölcsi érzék inspirálták. Csakhogy az épen a baj, hogy ilyes-féle darabok a romantikus korszakkal együtt bizony lejártak már. Hogy kuriózumnak manapság is felelevenítenek egyet-egyet, hát az a zsfolt karzat hálás publikumának szánt ked-veskedés.

Ime tegnap is úgy volt. A kongó ház mellett fényesen kivált a karzat, ahol ember ember hátán szorongott s a pompás diszmagyarok, meg a párták viharos tapsokat provokáltak.

Szóltak vala a tapsok az est *Bánk*-jának E. Kovács Gyulának, továbbá *Miklósi* Ilonának

Kétségtelen, hogy az előbbi pompás szin-padi alak és hatalmas deklamatorius művész volt, mint *Lázár* Imre — az utóbbi pedig, mint *Lázár* Imréné ragadta el az érzékeny szívű nézőket és kapa vala egy pazar virág-kosarat

Turchányi O. egyszerűen ennivaló paraszt-leány volt, *Rózs*-ja a régi jó alakítás dalai ismét gyöngék voltak. *Pali* (Váradi) egyszerűen tullicizálta a kettősben.

Vendrei alakítása kritikán felüli; olyan *Kaszás* gazdát, mint az övé, ritkán van alkalmunk látni.

Szentgyörgyi mint *Zöld* Péter lelkész jeleskedett (csak a ruházata volt kissé szokatlan, plébánosnak legalább is)

A sugó természetesen erősködött, hogy a legszebb jelenetek kárba ne vesszenek. De hát a romantikus daraboknál is az a végzetes, hogy a sugó rongálja meg a legnagyobb hatásra épült jeleneteket.

A darab kiállítására nagyon fényes volt. Am alig találtunk két jól öltözött alakot a szin-padon.

A statiszták, meg a katonák szegényes sőt gyászos öltözéke pedig egyszerűen kiáltó volt ennyi fény és pompa között. Azt sem igen ért-jük, hogy *Pali* gazda mért ábdálja sarkantyús csizmában a vödröket, meg a sajtárokat. Nincs komikusabb valami, mint mikor valaki kalap-csacsal a kezében, vésővel a másikban népdalt énekel és sarkantyuit pengeti hozzá.

Rendezés ügyes. Tánczok gyatrák. A »ka-lugyer« meg valóságos megdöbbentően vad volt. Ezt talán nem ártott volna, ha kissé megfésülve alkalmazzák színre olyanokkal, akik tánczolni tudnak?

A végső tabló fényes, a vörös koczkás ló-pokróc mesés, de a csoportosítás igen ügyes volt. A Hymnust majd mindenki állva hallgatta végig.

Szinköri hírek. Az igazgatóságnak sikerült a budapesti Nemzeti színház tagját *Ivánffy Je-nőt* néhány vendégszereplésre megnyerni és így szerdán a *Becsületben*, pénteken pedig a *Sza-badulásban* lép fel a művész. [Ehhez képest a heti műsor következőleg lesz megállapítva:

Szerda: A becsület.
Csütörtök: Mária bátyja.
Péntek: Szabadulás.
Szombat: A gésák.
Vasárnap d. u. Hamupipőke.
este Mária bátyja.

Színészet Nagyszalontán. Halmai Imre színigazgató társulata naponként ürességtől kongó házban játszik Nagyszalontán, úgy hogy már pár nap mulva kénytelen lesz Szalontáról eltávozni.

EGYESÜLETEK.

Uj egyesület. A házassági és temetkezési egyesületek Biharmegyében erősen szaporodnak. Alig akad valamire való község, amelyikben legalább egy ilyen társulat ne volna. Derecskén most alakult egy kölcsönös házassági és temet-kezési egyesület, a melynek az alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

TANÜGY.

Tanítóképző intézeti tanárok közgyűlése.

Budapest, július 4.

A tanító képző intézeti tanárok országos egyesülete ma délelőtt 9 órakor kezdette meg az akadémia heti ülésében, a mai és hol-napi napra összehívott közgyűlés tárgyalnak tárgyalását. A közgyűlésre, melyen *Péterffy* Sándor majd *Kovács* János elnökölt, a tanítóképző tanárok nagy számban jöttek, de kevesen voltak ott.

Péterffy Sándor szép szavakban üdvözölte a megjelenteket, megnyitotta a közgyűlést, melynek első pontját dr. *Kiss* Áron emlékbeszéde képezte Brassay Sámuel felett. Kegyelettel emlékezett meg a nem rég elhunyt nagy tudós emlékére s megkapóan rajzolta a megboldogultnak munkás életét, részletezve ismertette *Brassay*nak a tanügy terén elért nagy sikereit is. A szép emlékbeszédet meg-éljenezték.

Ezután a tanítóképző intézeti tanárok orszá-gos egyesülete választmányának javaslatát terjesztették elő és vették tárgyalás alá a tanító képzés szervezéséről szóló: 1. A tanítónő képző intézetek felállítására és elhelyezésére. 2. Felvétel. 3. Tanulmányi ügyek. 4. Tanári tes-tület és igazgatás. 5. Fizetés és nyugdíj ügyek 6. Fegyelmi ügyek. 7. Elemi iskolás tanítók és tanítónők képzése. 8. Elemi iskolai tanító és tanító nő képzőintézeti tanárok képzése és képzése. 9. Tanítóképzők felügyeletéről.

A tanító és tanítónőképző intézetek fel-állítására és elhelyezéséről szóló tervezet a II. országos és egyetemes kongressusi egyik ha-tározata. Ezt elfogadták.

A *felvételtől* szóló választmányi javaslat előadója *Somogyi* Géza volt, aki hosszabb be-széd kíséretében indokolta a javaslatot és elfo-gadásra ajánlotta. De már a tervezet 9. §-a körül, mely azt mondja, hogy bármely tanító vagy tanítónőképezdebe felvehető az, aki 14 életévét betöltötte, de 20-at meg nem haladta s a közép, polgári vagy felsőbb leányiskola legalább 4 alsó évfolyamának vagy a teljes felső népiskolának kielégítő eredménnyel való elvégzést bizonyítja, — hosszabb vita indult meg. *Scherz* Sándor, *Erdődi* János, *Dezso* Lajos, *Nagy* László vették részt. Egyikük kevésnek tartotta a 14 éves terminust, a mások soknak a 20-at. *Csepregi* Lajos és *Péterffy* Sándor felszólalásai után a közgyűlés a felvételtől szóló választmányi ter-vezetet általánosságban elfogadta, elhatározva, hogy a különvéleményeket jegyzőkönyvbe veszik s a választmányi javaslattal együtt felterjesztik a miniszterhez.

Ilyen különvélemény ezután majd minden §-nál akadt bőven.

Ezután a tanulmányi ügyekről szóló vá-lasztmányi javaslatot ismertette *Krausz* Sán-dor előadó. Általánosságban ezt is elfogadták, de az egyes §-nál már hosszabb vitát provo-

kált az előadói javaslat. A tanári testület és igazgatásról szóló javaslatot, *Felméri* Albert a fizetés és nyugdíj ügyről szólót *Viváry* Mihály terjesztette a közgyűlés elé.

A tárgyalást ma reggel folytatják.

SPORT.

Nagyváradi kerékpárosok Debreczenben. A jövő vasárnap Debreczenben, az ottani kerék-pár egyesület első amatőr versenyét tartja, a mely igen sikerültnek ígérkezik. A nevezések a köztutamokra már megtörténtek. A nevezők között két nagyváradi is szerepel: *Demet-rovic* Jenő és *Kubinyi* László.

REGÉNY-CSARNOK.

27.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: *Tátraházi* R. P.

A szép fiatal attaché magára vonta figyel-mét. Zenei talentuma magával ragadta a zenét oly annyira szerető leányt és a lány meg is mutatta, hogy mennyire érdeklődik a fiatal ember után. A fiatal ember pedig lánggra lobbant. Fiatalabb éve komoly munka és fáradságnak között teltek el. Büszkesége arra készítette, hogy törhetetlenül küzdjön a cél után, a melyet maga elé tűzött, anélkül, hogy letérjen az egyenesről oldal utakra azon örömeért, melyek ott kínálkoztak. Eddig egy nő személy sem érintette szívét. Az Olga szellemessége megvár-azsolta, a leány szeretete felkeltette az övét is és a mi fő az a magy lépcső, a melyena leány állott, hizelgett hiúságának.

Még mielőtt az atya tudott volna valamit arról, hogy leánya élete fölött rendelkezett komoly esküvések folytak mindkét részről.

Mikor végre megtudta, igen nyugodtan, rö-viden, de határozottan tudtára adta a kérőnek, hogy beleegyezését ezen egyenlőtlen házasságba soha nem adja. Nem, már azért sem, de lehetetlen is, mert *Olgának* nincs hozománya, habár hozzá van szokva a luxushoz és így gazdag férfihez kell mennie. Anyai jusát, amire számíthatott, régen elköltötte sőt az apait is. Ily körülmények közt férjhezmenetelről szó sem lehet.

Néhány nappal később maga a leány is tudatta *Waldheim*mal egy levélkében, hogy fájó szívvél, de beleegyezik atyja akaratába és ettől kezdve a szerelmes pár nem látta egymást.

Nem sokára hallotta *Waldheim*, hogy *Shahowskoi* hercegnő a nagynéni magához vette *Olgát* és nőül akarja adni mostoha fiához. Így történt, hogy *Olga* férjhez ment, a fiatal herceghez és nagynénije örököse lett, azóta semmit sem hallott róla. Csak következtetések-ből sejtette, hogy a leány még nem felejtett el mindent.

E képek szélként szállottak el lelki szemei előtt és nagyon felizgatták. Tudta, hogy a követ-kező napok talán órák jövendője fölött hatá-roznak. Egymás után toltak a kérdések elő-terbe. Mit tegyen? Mi lesz jobb? Ott hagyjon egy elkészerített, halálra betegé tett nőt? avagy kedves barátnét? — vagy? — nem tudta el-gondolni, mi járta át agyát ezen gondolatoknál? És minél többet gondolkodott, annál valószí-nűbb a valószínűtlen; lázas izgatottságban ért *Marienbad*ba.

Ugyanazon szállóba ment, hol a hercegnő tartózkodott; néhány percczel megérkezése után már szobáiban járt. Szobáiban, mert a hercegnőnek egész sor szobája volt. Mig ezen végig ment, hiúságában nem is tudta össze-hasonlítani a *Petersdorff*ék egyszerű disztelen termeivel és saját lakása mindennapi beren-dezésével. A hercegnő bárcsak átmenőben volt, szobáit előkelő kedvességgel rendezte be. Drága függönyök, szőnyegek mindenféle, meg-számlálhatatlan disztárgyak, némelyike maga egy kis vagyon és minden művésziesen elren-dezve.

A szolgál mintán bejelentette, drága szőnye-gekkel gazdagon ellátott boudoirba vezette. A hölgy, ki ezelőtt a divánon hevert, felugrott, czi-garettjét eldobta a regényt melyet olvasott félrelökte és gyorsan a belépőhöz ugrott.

Hát bizony, ha az a gyönyörű fekete gyémánt szempár nem ragyogott volna az arcán, tele szellemmel, étellel, boszorkány csunyanak lehetett volna mondani, valamivel alacsonyabb a közép-termetűnél, orra széles, szája nagy és haja mindehhez barna, bőre pedig sárga.

(Folyt. köv.)

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon testületek, egyletek, jó barátok és ösmerősök, kik feledhetetlen férjem illetve atyánk elhunyt alkalmából mérhetetlen fájdalommat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ez uton fogadják hálás köszönetünket.

Nagyvárad, 1898. július 3-án.

Özv. Fekete Lászlóné és fia.

TAVIRATOK.

A Magyar Színház új igazgatója.

Budapest, jul. 4. (Saját tud. táv.)

A Magyar Színház részvénytársaságának mai rendkívüli közgyűlésén Reille Iván lemondván igazgatói állásáról, egyhangúlag Beöthy Lászlót választották igazgatónak.

A Favilla-ügy.

Róma, július 4. (Saj. tud. távirata.)

A bolognai felebbezési bíróság vádpancáca akképen döntött, hogy nincsen ok arra, hogy *Crispi asszonyt* és *Manzone* ügyvédet, *Crispi* unokaöccsét a Favilla-ügyben üldözzék.

Halálozás.

Budapest, július 4. (Saját tud. táv.)

Madridból távirják: Francesco Cardenas volt miniszter itt meghalt.

Barisics megszökött.

Bécs, július 4. (Saját tud. távirata.)

Barisics Mladen gyalogos, akit a katonai törvényszék 3 évi várfogságra ítelt amiatt, hogy a múlt nyáron főhadnagyi egyenruhában a hálókocsokban, különösen a karlsbad-bécsi vonalon, lopásokat követett el, a bécsi helyőrségi fogházból megszökött.

Picquard és Esterházy.

Budapest, július 4. (Saj. tud. táv.)

Párisból távirják: A »Soir« jelentése szerint *Esterházy* örnagy tegnap délután az utcán rárontott *Picquard* ezredesre és botjával ütlegelni kezdte. *Picquard*-t, aki védelmezte magát, a körülállók kigúnyolták.

KÖZGAZDASÁG.

Kalászkok.

— Két felleg. — 82%. — 2 liter tengeri. —

(b. i.) Ringó arany színű buzatáblák, míg lassan-lassan ledőltek szép rendben az éles kasza előtt, míg kékbe köt a barna arcú arató népség, míg keresztbe raknak es végre kicsépelnek — addig kétféle felleg is ebben felett. Ha az egyik nem, úgy a másik biztos elér és átviharzik rajta. Az a hivatalos kasza, melyet a földművelési és belügyminiszterek kapáltak ki télen, mely hivatalos van a rébellis földművelő kaszáját helyettesíteni, — melynek ennél fogva muszáj vágni — legkevésbé sem ment meg a fellegek dühétől.

Derékban kettő tört fák, levegőben lobogó hasgatott kukorica levelek, kuszált vetések, letiprott kalászkok, sohajtozó kárvallottak . . . Megfesteni való kép: paraszt a jégverte vetés előtt. Az egyik felleg már kiöntötte minden dühét.

Gazda tervez — börze végez. A mai liberális gazdasági politika mellett e mondás így modulálható. A gabonaárak folyton ingadoznak, mely ingadozás úgy értendő, hogy az árak kisebb-nagyobb sebességgel nemcsak — lefelé 20, 25 kr. árkülönbözettel. Ez a másik vesztetős felleg, mely a gazda még megmaradt reményét is tönkre teszi.

Ausztriával való ügyeinket rendszerint kétféle tekintetek uralják: gazdasági és politikai tekintetek és még egy harmadik is betolakodik nagy ritkán: a méltányossági tekintet. Tisztelt osztrák államférfiaink mikor valamit kérnek tőlünk, hol egyiket, hol másikat rántják elő s aztán addig csúrik-csavarják, míg teljesen használhatlanná válik s aztán a másikat kapják elő. Történetünk folyamán elsőben is a méltányossági tekintetekkel találkozunk, s untig hangoztatjuk, mikor az 1867. XII. t.-cz.-et megalkottuk. Az államadósságok rendezésénél azonban már a méltányosság tekinteteit nem lehetett alkalmazni, tehát elő azokkal a politikai tekintetekkel, majd a vám és kereskedelmi szövetségek megkötésénél holmi képzett Magyarországra előnyös gazdasági tekintetek az irányadók. És átvállaltuk az osztrák államadósságot és megkötöttük a vám és kereskedelmi szerződést. Most ismét ezen tekintetek az irányadók, még pedig, hogy csak a szemben maradjunk, politikai tekintetekből kéri osztrák sógoraink olyan kvótának elfogadását tőlünk, melyek ránk nézve se nem méltányosak, se nem gazdaságosak. Így szerintök a 38%-os kvótának elfogadását részükéről a politikai saison parancsolja.

Az anyagi csapásokkal és ezeket súlyosbító társadalmi bajokkal szemben jótékony mozgalom észlelhető mindenütt. A társadalom mozog, igyekszik magából kivetni a mérges anyagot és gyógyítani a felszakított sebeket. A zemplén megyei hölgyek is sorompóba állanak és tehetségük szerint a rendelkezésükre álló eszközökkel működnek a szegény nép nyomorának enyhítésén. Nyitra megyének agilis földesurai szövetkezeteket alkotnak a megye minden részében is, hogy nagyobb súlyt biztosítsanak a törekvésüknek az alapítást fényes emlékezetes ünnepélyekké teszik. Biharmegye mit tesz ugyanekkor? A magyar-ésékei jégkárosultaknak küld minden gazdának 2 liter tengerit, hogy jövőre legyen vetőmagjuk.

A kamara teljes ülése. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara folyó évi július hó 6-án szerdán d. u. 2 1/2 órakor saját helyiségében teljes ülést tart, melyre a t. czimet ezennel van szerencsém meghívni. Nagyvárad, 1898. június 30. Janky József, elnök.

A vetések állása. Álmosdon és vidékén több hétig nem volt csapadék, a meleg tikkasztó volt — végre múlt hó 29-nek éjjelen nagy vilámlás és mennydörgés közt beköszöntött az áldáshozó eső. A gabonafélék részint erőfélben vannak, részint már teljesen megérték s főként a buza igen jó hozamot ígér. Ma kezdődik meg az aratás. Munkáshiány nincs. Az év elején ugyan itt is voltak észlelhető szociálista mozgalmak, de ezeknek semmi visszahatása sem lett. Lassan beletörődtek az aratási szerződések megkötésébe, s most mindenütt nyugalom uralkodik. A legelők és a mesterséges takarmányfélék a nagy szárazság folytán sokat szenvedtek; úgy szintén a dohány, a tengeri és a burgonya. Gyümölcs itt-ott bőven lesz. A szőlő is jó termést ígér. Marhaállomány egészséges.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 4.

Buza őszre — — — — — 8.93
Buza tavaszra — — — — — 4.58

Tengeri — — — — —	5.24
Rozs őszre — — — — —	6.72
Zab őszre — — — — —	5.66

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, július 4.

Déli vasut — — — — —	78.—
Rimamurányi — — — — —	258. 1/2
Magyar jelzálog — — — — —	251. 1/2
Magyar leszámítoló — — — — —	26.1
Iparbank — — — — —	107.—
Budapest közuti — — — — —	387. 1/2
Kereskedelmi bank — — — — —	1438. 1/2
Salgótarjáni — — — — —	626.—
Waggon-kölcsön — — — — —	244.—
Villamos vasut — — — — —	264.—

Bécs július 4.

Az irányzat szilárd

Osztr. hitel — — — — —	360.—
Magyar hitel — — — — —	395.75
Allamvasut — — — — —	360.48
Birodalmi márka — — — — —	58.82

Hivatalos arfolyamok

a Budapesti Áru- és Értéktőzsdén 1898. július 4-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — — —	120.15
Magyar koronajárdék — — — — —	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2% — — — — —	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2% — — — — —	100.25
Magyar keleti vasuti államkölcsön 1874-ben — — — — —	120.—
Magyar földterhermentelési kötvény 5% — — — — —	97.25
Italmérségi jog mezőgazdasági kötvény — — — — —	100.65
Horvát-szlavon földterhermentelési kötvény — — — — —	97.25
Magyar nyereséssorsjegyek-kölcsön — — — — —	158.—
Lisztszabályozási és szegedi sorajegy kölcsön — — — — —	139.75
Osztrák járdék papírban — — — — —	101.70
Osztrák járdék ezüstben — — — — —	101.70
Osztrák járdék aranyban — — — — —	121.50
Osztrák korona járdék — — — — —	101.70
1860. Osztrák államsorsjegyek — — — — —	141.50
Osztrák magyar bankrészesvény — — — — —	905.—
Magyar hitelbankrészesvény — — — — —	396.—
Osztrák hitelintézet részvény — — — — —	360.90
Páris vista — — — — —	361.—
Német birodalmi márka — — — — —	58.80
London vista — — — — —	119.90
Páris vista — — — — —	47.52 1/2
20 márkás arany — — — — —	11.77

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Várad Margit és Fehér József fellépte.

Evadbrélet 61. szám. Kisbrélet 59. szám

Páratlan. Páratlan.

Ma kedden, 1898. július 5-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével.

Troubadour.

Nagy opera.

Személyek:

Luna gróf — — — — —	Kassai K.
Leonora — — — — —	Székely Irén
Ines, Leonora barátnéja — — — — —	Váradiné
Manrico — — — — —	Mezei M.
Fernandó — — — — —	Fehér József
Ruiz — — — — —	Szabó J.
Azuncena, cigánynő — — — — —	Várad Margit

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, szerdán rendes helyárrakkal negyedszer:

A gésák.

Énekes játék 3 felvonásban.

A szerkesztőasztal felelős:

Dr. VUCSKIS GYULA.

Házvezetőnőnek

vagy házi kisasszonynak ajánlkozik egy úri leány. A házvezetés minden ágában jártas jól főz, igényei szerények fő a gyöngéd bánásmód.

Czime a kiadóhivatalban.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Buca >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	†1 17	†6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd >	†1 48	†7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
Sáp >	†3 33	†9 38	12 47	12 25	4 49	Élesd >	†3 04	†7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.					
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08		Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Buca >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Derecske—Sáránd.					
						Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
												Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békes-Csaba >	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 0	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán >	11 46	†5 7	9 37	Kötegyán >	†7 56	3 29	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.							
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18		Vegy. v.	Vegy. v.		Vegy. v.	Vegy. v.		
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Nánhegyesel >	†6 34	†8 21	Nánhegyesel >	†4 32	†6 46		
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10		
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 30	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 40	—
V.-Velence >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	†4 42	†2 43	—	Ósi >	6 08	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 43	—
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 25	—
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 56	—
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	†5 58	†4 15	—	Körös-szeg >	7 02	3 36	—	Vészto >	6 12	5 33	—
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	†4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08	—
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	†6 19	†4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 22	—
Magyar-Cséke >	6 50	†5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 04	—
Dusesd >	†7 05	†5 12	—	Gyanta >	6 56	†5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 19	—
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	Sakál >	7 48	7 43	—
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vészto >	9 44	5 32	—	Körös-szeg >	8 11	8 18	—
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	†7 55	†6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 33	—
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	†8 07	†6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 52	—
Borz >	†8 53	†6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 10	—
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	†7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 33	—
Sonkolyos >	†9 18	†7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva							
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	†8 31	—	Érmihályfalva—Nagyvárad.							
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	†8 45	—		Vegy. v.	Vegy. v.		Vegy. v.	Vegy. v.		
Lunka-Rézbánya >	10 56	†8 21	—	V.-Velence >	10 01	9 09	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20		
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	—	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01		
Székelyhid—Margitta															
Margitta—Székelyhid															
	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	—	—	—	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—	—	—	—	—
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	—	—	—	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	—	—	—	—	—
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	—	—	—	—	V.-Ábrány >	4 57	5 08	—	—	—	—	—
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	—	—	—	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	—	—	—	—	—
Margitta érk.	11 28	9 16	—	—	—	—	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	—	—	—	—	—

Fürdő-vonatok.											
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig
—	—	—	—	—	11 27	—	—	6 19	—	—	10 23
30	15	10	8 07	9 38	11 32	1 08	4 20	6 30	8 07	10 30	—
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	3 51	5 56	7 38	10 —	—
40	22	15	7 35	9 08	11 —	12 38	3 48	5 52	7 35	—	—
40	22	15	7 24	8 57	10 42	12 27	3 35	5 35	7 23	9 53	—
Nagyvárad											
Nagyvárad vásártér											
Várad-Velence											
Rontó											
Püspök-fürdő											
Félix-fürdő											

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.